

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. Az elkeresztelési vita a képviselőházban. Dr. Kovács Sándor. — A m. kir. miniszterelnök nyilatkozata az elkeresztelések ügyében. — Népiskolai felügyelet. Gondos. — Tárcza. Adventre. Zöld József. — Iskolaügy. Adatok a debreczeni ev. ref. főiskolai tápintézetéről. Elek Lajos. — Közügyeink. Búcsú-, hála- és örömmünnep Felső-Bányán. Nagy Elek. — A Budapesti Hírlap magatartása az elkeresztelések kérdésében. Exorcistá. — Különművelők. — Hirdetés.

Az elkeresztelési vita a képviselőházban.

I.

Mikor a február 26-iki miniszteri rendelet kihirdetése után ama hírlapi harcok folytak, lapunk f. é. május 3-iki számában a bíbornok-primásnak két rendbeli leveléről emlékeztünk meg, — melyekről a vallás és közokt. miniszter most úgy nyilatkozott a képviselőházban, hogy azok „nagyon jellemző indiscretió folytán láttak napvilágot” — s ezen levelek egyikéből a primás gondolkodását a bekövetkezendő eseményekről leginkább feltalálhatni véltük ezen sorokban: „excellentiádnak ezen rendelete nem hozza meg a kívánt eredményt, ellenkezőleg oly vallási viharokat támaszthat az országban, a minőknek ez, a 30-as évek óta színhelye nem volt”.

Ezen előre megjósolt „vallási vihar” időelőtti kitörése történt a képviselőház november 18-iki ülésében, a mikor Irányi képviselő, már 1869. óta ismeretes határozati javaslatát újra betejesztette.

Ha Irányi megmarad határozati javaslatának keretében, s beszédében nem jelenti ki, hogy a miniszter rendeletét az 1868. LIII. t. cz. 12. §-ával indokolhatónak nem tekinti, s a miniszter eljárásának módjára nem nyilvánítja azt, hogy nem rendelet, hanem új törvény útján kellett volna a bajon segíteni: a vita valószínűleg a régi mederben folyt volna le s Irányi képviselő határozati javaslatát a ház, a miniszterelnök kívánságára, a mint ez máskor is megtörtént már eddig, egyszerűen mellőzte volna.

Midőn azonban gróf Csáky Albin miniszter a felszólalás azon részére, mely a febr. 26-iki rendeletre vonatkozik, elmondá azon nagyjelentőségű beszédét, mely hazánk kulturtörténetében oly kimagasló határkövet fog képezni, mely mellett jövődö küzdelmeinkben sokszor fogunk megállani, hogy onnan előre és hátra tekintsünk: megindult azon vita, melynek a római kath. papság kezdeményezése az 1868. LIII. t. cz. megváltoztatását szorgalmazó kérvények tárgyalásakor, utóbb kellett volna végbe mennie.

A parlamenti harc jelen soraink írásakor még nem nyert befejezést; a nagy küzdelem végeredményét legalább formailag még nem konstatálhatjuk; de az eszmék világában számos nagyjelentőségű, még nem régen vitás, sőt sokszor méltatlan fegyverekkel megtámadott gondolatot látunk már előre is a harcból győzedelmesen kiemelkedni. Ha ezen eszméket röviden formulázva nem állítjuk magunk elé, akkor ezen nagy vita minden eredmény, minden tanulság nélkül zajlik le előttünk.

Mi az elkeresztelési vitából a következő élő igazságokat vonjuk le olvasóink előtt.

Az 1868. évi LIII. t. cikket módosítani nem kell, sőt törvényhozásunk arra törekedjék, hogy annak alapelvei minél teljesebben jussanak érvényre.

Ezen törvény hosszas sulfódásoknak vetett véget; biztosítani kellett az állam és a vallásfelekezetek közti békét, úgy szinte a vallásfelekezeteknek egymás között anynyira szükséges nyugalomát; a tapasztalás tanúsága szerint az államérdek, a felekezetek közötti s a családi béke most is az által van fenyegetve, hogy a törvény végre nem hajtatik.

Ezen alaptörvényben az állampolgárok jelentékeny része, jogainak legfőbb biztosítékát látja s a huszonnégy év óta érvényben levő törvénynek módosításában magára nézve veszedelmet talál. Ezen ténynek politikai súlyát még azok is elismerik, a kik az 1868. LIII. 12. §.

rendelkezését elvileg nem helyeslik, ezt — korunknak európai értelemben vett szabadelvű felfogásával összhangban levőnek nem tekintik, — midőn elismerésre méltó őszinteséggel jelentik ki, hogy az ország belbékéjének megőrzését elvi álláspontjuknak minden áron való érvényesítésénél előbbre való tekintik.

Az 1868. évi törvényhozás a reversalisokkal üzőtt visszaélést, az ezerféle surlódásra alkalmat adó elbirtoklásokat akarta orvosolni azzal, hogy a vegyes házasságból született gyermekek vallását imperative biztosította. Egy egészen új alapelvet állított tehát fel, hogy senki azon vallástól, melyhez de lege tartozik, semmiféle tény által el ne legyen vonható, — a mely alapelvnek csakugyan az volna logikai folyománya, hogy minden gyermeket csak a maga vallásának illetékes papja kereszteljen meg, s a gyermek egyedül illetékes egyházának anyakönyvébe legyen bevezetve.

Csodálkozást költhet fel azon tény, hogy a szóban levő törvény, mely Deák Ferencztől származott, s az új életre ébredt nemzet legnagyobb szellemei által támogatott, 1868-ban az országgyűlés mindkét házában minden lényeges ellenvetés nélkül tárgyalatott s a klérus is csatlakozott hozzá; holott mostan, tehát két évtized múlva teszük azon felfedezést, hogy az a kath. hitelvbe ütközik! Tény továbbá az is, hogy az első elkeresztelések alkalmával senki sem állította azt, hogy valakit vallásától el akarnak vonni; ma azonban a tridenti zsinat határozatára hivatkozva, leplezetlenül hirdetik, hogy a kit a kath. pap megkeresztel és saját anyakönyvébe bevezet: az katolikusként tekintendő, sőt épen azon sértő nyilatkozattal élnek, hogy kath. paptól cooperatio ad haeresim nem várható s a concernens animarum curator csak az lehet, a ki a keresztelést tényleg végzi. Eltekintve attól, mikép állami szempontból elfogadni nem lehet azt, hogy mihelyt valamelyik felekezet valamely törvénnyel szemben dogmai sérelemről panaszkodik, azt rögtön módosítani kellene, — világosan áll előttünk a klérus azon inteniójával, hogy egy de lege idegen valláshoz tartozó gyermek megkeresztelésénél ezt egyúttal a kath. egyház részére akarja megnyerni. Az egyházi felfogás és a világi törvényes rend között tehát ez esetben ellentét forog fenn, más szóval, a kath. papság inteniója a törvény inteniójával nem egyező.

Azonban a kormánynak kötelessége a törvény végrehajtásáról gondoskodni, s valójában a miniszterek 1868. óta minden konkrét esetben a törvény 12. §-ának értelmében határoztak.

A törvény tényleg fennáll, tehát mindenkitől feltétlen tiszteletet és engedelmisséget követel. A fennálló törvény érvényesítését minden körülmények között biztosítani kell. Még a kik az 1868. évi törvényt elvileg helyesnek nem tartják, ez időszert még azok is lehetetlenségnek vallják a 12. §. módosítás alá vételét.

Igaz, hogy a 12. §-nak büntető jogi sanctiója nincs, de ebből korántsem lehet a törvényhozás akaratát oly irányban construálni, hogy ezzel a t. cikkben foglalt rendelkezés elejtését akarta volna. Ezen tarthatatlan s általunk már más alkalommal is megtámadott exceptió ellen méltóbb szavakat alig találhatnánk máshol, mint Csáky miniszter második beszédé-

ben (november 21.). A törvényhozás — úgymond — nem vet oda szemfényvesztésül nagy elveket azon intenióval, hogy azok végre ne hajtassanak. A törvényhozás ellen ilyen duplicitást kimondani, a legnagyobb insultus. „Megmondom“, — folytatja tovább, — „miért nem tartotta szükséges a törvényhozás, hogy oda büntetőjogi sanctiót tegyen. Azért, mert oly magas sztosaknak, oly igazságosaknak, oly megtámadhatatlanoknak tartotta az általa megállapított elveket, hogy meg volt győződve arról, hogy az igazi felebaráti keresztényi szeretet mindenütt alá fogja magát azoknak vetni. Nem tette továbbá azért, mivel nem tartotta illőnek, méltónak, hogy ily nagy és magas sztos elvek kijelentése mellé oda tegye az apró rendőri kibágási tilalmakat és büntetéseket. Nem tette végül azért, mert tudta, hogy az országnak van felelős kormánya, a mely a törvény végrehajtására megteszi az intézkedéseket, ha azoknak szükségé előáll.“

Mikor a nagy Lonovics érsek, id. Majláth György felett tartott emlékbeszédében ennek mély vallásossága mellett türelmességét is kiemeli, e gyönyörű szavakkal él: „erős hitűnek kell annak lenni, a ki a mások meggyőződését tisztelni; keresztény szeretettől áthatottnak, a ki minden emberben saját testvérét látja, s mélyen vallásosnak, a ki a vakbuzgalmat kárhóztatni s a türelmet s a lelkiismereti szabadságot ennek józan értelmében hirdetni akarja!“

Ilyen erős hitűnek, a keresztény szeretettől áthatottnak s mélyen vallásosnak kell tartanunk azon férfit, a ki a világi törvényhozás magas ethikai feladatairól ily magas sztos szempontból nyilatkozik.

Vajjon mit mondanak erre azon egyházi törvényhozók, a kiknek legújabb tanítása szerint: „a türelem nem keresztény erény?!“

Dr. Kovács Sándor.

A m. kir. miniszterelnök nyilatkozata az elkeresztelések ügyében.

A mult hét végén és e hét nagyobb részén is folyvást az elkeresztelések kérdésével foglalkozott képviselő-házunk. Hogy e nagyfontosságú ügy lehetőleg minden nagyobb mozzanatában föl legyen az utókor számára lapunk hasábjain is jegyezve, közöljük a miniszterelnöknek a vallás- és közoktatásügyi miniszter mult számunkban már közölt beszéde előtti nyilatkozatát, melyet ő Irányi Dánielnek azon nézetére tett, hogy Irányi az 1868. LIII. t. cz. 12. §-ában foglalt intézkedést helyesnek nem tartja és célja és szándéka arra hatni, hogy a törvény ezen intézkedése módosíttassék.

Erre nézve bátor vagyok kijelenteni, — mondá a miniszterelnök, — hogy én és a kormány erre nézve más véleményben vagyunk. A kormány nézete e tekintetben az, hogy az 1868. LIII. törvényzikk véget vetett a hosszasan tartott surlódásoknak. E törvénynek célja volt azon kérdéseket, melyek annyi időn át függőben maradtak, szabályozni, és a vallásfelekezetek közti béke fentartását elérni. És így azért, mert ezen igen nagyfontosságú kérdéseket a kormány koczkatatni nem akarja, az ezen kérdések körül felmerülő vitát nem kívánja és az 1868. LIII. t. cz. módosítását, daczára a kérvényeknek, nem szándékozik előterjeszteni. Ha eziránt máshonnan tétetnék iniciativa, a módosításhoz a kormány nem járulhatna hozzá. De

tovább megy a képviselő úr és azt állítja, hogy azt a rendeletet, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr f. é. febr. hó 26-án kiadott, ő törvénytelennek, helytelennek tartja. Igen természetes, hogy a ki azon állásponton áll, mint Irányi Dániel képviselő úr, a ki az 1868. LIII. t. cz. 12. §-ának intézkedését nem tartja helyesnek, az nem kívánhatja, hogy ezen törvény végrehajtására intézkedés történjék. Minthogy bátor voltam kijelenteni, hogy a kormány azon alapon áll, melyet az 1868. LIII. t. cz. létesített, a kormánynak kötelessége a törvény ezen intézkedésének végrehajtására közreműködni. Ez volt a célja a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által kiadott rendeletnek, ezen cél fentartani és a rendeletet végrehajtani szándékozik a kormány. Ezzel szemben azt kérde Irányi képviselő úr, vajjon kívánatos-e, hogy ezen rendeltet következtében azok a nagy zaklatások történjenek, melyek bekövetkeznének az által, hogy megbüntettetnénk azok, kik a rendelet ellen vétenek? Engedelmet kérek, nem az a kérdés, hogy kívánatos-e, hogy ez a helyzet beálljon. A kérdés az, hogy a kormánynak kötelessége a törvényhozás által megalkotott törvényt végrehajtani, és kötelessége, hogy az e végből szükséges intézkedéseket megtegye. Ez volt célja a február 26-ikán kiadott rendeletnek és ennek fentartásához és biztosításához, a mint voltam szerencsés előadni, ragaszkodik a kormány.

Abban az esetben, ha ez intézkedések nem mutatkoznának elegendőknek, és szüksége mutatkoznék annak, hogy e részben törvényhozási intézkedés történjék, a kormány nem fog késni az iránt a törvényhozásnak előterjesztést tenni és esetleg meg fogja tenni az intézkedést arra nézve, hogy a fennálló törvények végrehajtsanak, esetleg a polgári anyakönyvezés behozatalával is.

A kormány azon nézetben van, hogy az anyakönyvnek vezetése oly polgári functió és oly szükség, melyre nézve a törvényhozásnak mindenesetre joga és kötelessége meghatározni, hogy az miként történjék; és ha azoknak az eddigi módon való vezetése czélszerűnek nem mutatkoznék, a kormánynak feladata oly intézkedést tenni, hogy az 1868-iki törvény intézkedései végrehajtsanak.

Ez a kormánynak álláspontja e kérdésben, ez irányban fogja úgy kormányzást, mint törvényhozási intézkedéseit megtenni és azért kérem a t. képviselőházat, hogy Irányi t. képviselő úr határozati javaslatát ne méltóztassék elfogadni.

Népiskolai felügyelet.

(Vége.)

Azt hiszem részemről, hogy a tanítói karnak túlnyomó nagyobb része nem vonja az ellenőrzés, felügyelet jogát kétségbe, szívesen és önkéntesen meghajol ez előtt, — nem ezt, hanem, a mint már említve volt, kegyetlen, gögös, igazságtalan voltát gáncsolja. Nos, hát szóljunk erről pár szót. Először, hogy kivételesen fordulhatnak elő a felügyeletnél visszaélések, nem tagadom, de reménylhetik-e a mostani rendszerrel elégedetlen tanító urak, még azon esetben is, ha kizárólag csak tanítók lennének felügyelőik, hogy ezek végképen meg fognak szünni? Talán a tanító urak mind angyalok? Talán a hatalom birtoka nem teszi egyiket vagy másikat rátartóvá, büszkévé vagy éppen gögössé? — Másodszor: merem állítani, hogy a tanító uraknak, más hivatali testületekhez viszonyítva, legkevésbé van okuk felettes hatóságaikra panaszkodni. Menjenek csak kato-

nának vagy állami tisztviselőnek, bírónak, postásnak, vasútnak, vagy menjenek csak pópapnak, majd megtudják akkor, mi az a szolgálati szabályzat, mi az a subordináció? Akárhány eset van, hogy például egy állami hivatalnokot főnöke áthelyez, degradál vagy holtra szekiroz, csupán azért, mert követválasztáskor nem kormánypárti képviselőre szavazott. — Harmadszor: az a helota, pária nevezet, melylyel némelyek a tanítói kart, mint az egyedüli szerencsétlen osztályt állítják a világ elibe, nézetem szerint éppen a mai korban, midőn egy hivatali körnek sem zengenek annyi dicsőenket, midőn az állam és egyház törvényeket alkot és pedig nemcsak a tanúgy, hanem az ő érdekükben is, midőn nyugdíjintézet alapított részökre, és anyagi helyzetök gondoskodás tárgyát képezi: legalább is túlzás, elfogultság és tévedés. Mert kérdem, melyik osztály az, a melynek egyik vagy másik tagja méltatlan bántalmat, üldöztetést ne szenvedett volna? Vagy talán Aristides, Themistokles, Sokrates, Kolumbus, meg a Jézus Krisztus is magyar református felekezeti néptanítók voltak? A hód-mező-vásárhelyi lapszerkesztő tanító urak bizonyosan ismerik az országhírű nagy ember Szőnyi történetét. Mit tettek azzal a hód-mező-vásárhelyiek? Közlebről pedig a Czelder Márton szomorú történetét is olvashatták. A ki a világtörténetet olvassa, bizonyos tekintetben a félreértések, üldözések történetét olvassa. „Az emberiségnek volt-e apostola, kit meg nem követtez?” Nem mondom, hogy ez jól van, de azt igenis a legnagyobb határozottsággal állítom, hogy így volt, így van és így is lesz, míg a világ világ lesz, míg az ember ember lesz. Itt semmi törvény, semmi műveltség, semmi keresztyéni humanitás nem segít. Egyszóval, nem a tanítói kar baja az, a mit mint a maga baját jajgatva a piacra visz, általános baj, gyógyíthatlan baj ez. De a közügyek szolgálatának éppen abban áll önzetlensége, dicső felsége, hogy ezen bajokat nagy lélekkel elviselni tudjuk, és asszonyos óbégatással a világot egyesek rosszakarataért, önzéseért, kegyetlenségeért egészben el ne ítéljük. Továbbá arról sem szabad elfeledkezni, hogy igen sok esetben nem a kormányzók gonoszúsága, hanem magoknak az egyes tanító uraknak kihívó daczos magaviselete, könnyelműsége, hanyagsága idézi fel a vészfellegget. De még ilyen esetben is tanúja voltam annak, hogy a felettes hatóság fájó szívvel mondotta ki a sujtoló ítéletet.

Mindezeket pedig azért mondtam el, hogy nyilvánvaló legyen, miszerint azt az irányt, azt a hangot, melyet a „Protestáns Tanítók Lapja“ képvisel, éppen magának az általam igen nagyra becsült tanítói kar jól felfogott érdekében, károsnak, sőt veszedelmesnek tartom. Nem fog az rokonszenvet ébreszteni azon körökben, a melyeknek rokonszenvére a tanítói karnak mindenesetre szüksége van. Van a tanító uraknak Józsa Páljuk, Sinka Lajosuk. A legjobb akarattal ajánlom, sorakozzanak ezek körül.

Gondos.

Tárcza.

Adventre.

Közelgesz szent nap! a lelkem úgy áhít,
Mint a vándor célja elérését;
Látom lelkemben az Urnak csudáit,
Várva a szent nap felébredését.

Vágygyal, reménnyel teljesül meg lelkem,
Baját, terhét az életnek felejttem :
Hogy közelg áldott születésed napja,
Hit Fejedelme, vallásom Főpapja!

Szívem repes és a lelkem fellángol,
Égi örömdalt suttag az ajkam.
Tán nekem is az a csillag világol,
Mely a bölcséket vezette hajdan.
Óh, ha láthatnám, színről-színre, mint ők,
Aranyt elébe, temjént s mirhát hintők . . .
Ugy fáj a lelkem és a vágy úgy készletet :
Hogy tegyek néki én is tisztességet.

Óh! ha vezetne engem is a csillag
Földi életem bús éjszakáján,
Oda, hol örök élet napja virrad,
Lelkek királyát hogy feltalálnám :
Hallanám ott az angyali éneket,
Tehetnék méltó tisztességet neked,
Ki érettem is elhagytad az eget,
És helyettem is viselted a sebet . . .

Áldott Jézus! hoz'sz-e nekem örömet?
Hisz' oly sokszor megvérzett a bánat :
A betegség ágyfenékhez kötözött ;
Kedvesimre a zord halál támadt ;
Körülkavargott a sors vad viharja,
Éltem fáját hogy többől kicsavarja ;
Aggodalom, kín, bánat tépte lelkem,
Nyugalmat csak egy percznyire se leltem.

Áldott Jézus! hoz'sz-e nekem örömet?
Örömet a te szegény szolgáltnak,
Kit a bűnös test a föld porához köt,
Emésztenek megolthatlan vágyak.
Ha elestem, lesz-é: ki felemeljen?
Bíztató szót, — ha aggódom, — feleljen?
Lesz-e Te Lelked én nekem gyámolom,
És nyavalyásnak gyógyító orvosom? . . .

Áldott Jézus! hozz szívemnek örömet!
— De nem olyat, a mely csupán földi,
Égi az, miért szolgálád most könyörög, —
Lelkem vágyát is a mely betölti :
Hadd legyek földi életben Te veled!
S ha ítélendesz élők s holtak felett
Mennyei fénytől körülvevett nagy Király :
Jobb kezed felől : hadd legyek, a ki áll!
N.-Bajom.

Zöld József.

Iskolaügy.

Adatok a debreczeni ev. ref. főiskolai tápinézetéről.

A tápinézeti bizottság, az alapszabályok rendelkezésé-
hez képest jelentést tett, 1890. október 13-iki kelettel, a főis-

kola tanárkarához a tápinézetéről, mely jelentésnek közérdekű
adatai következők.

I.

Az 1889—90-iki, vagyis a közelebbi mult iskolai évben, a
tápinézeti tagok száma következő volt: az első évharmadban
294, a másodikban 271, a harmadikban pedig 252.

Az évfolytában felhasznált fogyasztási cikkek értéke
13,340 frt 71 kr, — az étkezők összes forgalma pedig 70,673
volt, így tehát egy növendéknek egy napi ételmezésére
szükséges tápanyag átlag $18\frac{9}{10}$ krba került.

Számításba véve már mindennemű tápinézeti kiadáso-
kat és pedig a tápanyagok beszerzésére, személyi és dologi
kiadásokra fordított összegeket, továbbá az építési és fölszere-
lési kölcsöntöke esedékes kamatait és törlesztését, azt talál-
juk, hogy azoknak teljes összege 17,909 frt 5 kr. Minthogy
már az étkezők összes forgalma 70,673 volt: egy egyén
ételmezése került naponként 25.34 krba, — havonként 7 frt
60 krba, — éven át (260 nap) 65 frt 88 krba.

II.

A tápinézeti pénztár összes vagyoni ereje, a főiskolai
pénztári hivatal számadása szerint volt:

1888 június 30-án 75,006 frt $74\frac{99}{100}$ kr,

1889 június 30-án 84,664 frt,

1890 június 30-án 91,530 frt 63 kr.

Igy tehát az újonnan szervezett tápinézet két első évé-
ben a vagyoni erő gyarapodása következő volt:

1888—89-ben 9657 frt $25\frac{91}{100}$ kr,

1889—90-ben 6866 frt 63 kr,

összesen 16,523 frt $88\frac{91}{100}$ kr.

Ezen két évi gyarapodás összegéből le kell vonnunk:

1. Az 1888—89-iki évben befolyt két új alapítvány tö-
kösszegét, t. i. a „Katona Endre alap“-ét, mely 2000 frt és a
„Szemes László alap“-ét, mely 100 frt.

2. Az u. n. „szegény tanulók“ pénztárának maradvá-
nyát 1887—88-ról, mely czímen 1888. október 16-án beadatott
a főiskolai pénztárba 1254 frt 64 kr.

Ezen összegek levonása után nyerjük az új tápinézet
két első éve alatti azon vagyoni gyarapodást, mely tisztán az
átalakítás eredménye. Ez az összeg 13,169 frt $24\frac{91}{100}$ kr.

Közli-

Elek Lajos,
tápin. biz. elnök.

(Folyt. köv.)

Közügyeink.

Búcsú-, hála- és örömnépe Felső-Bányán.

(Folytatás.)

Az éjjel télies, hófehér színezetűre változott, de nem hi-
deg okt. 26-ikára virradván: s a tegnapi fájó érzésekből ki-
gyógyulva léptük át az Isten dicsőítésére felavatandó temp-
lom küszöbét, melynek falai közé Nagy-Bányáról és helybői
is több intelligens ember valláskülönbség nélkül seregelve,
énekelték előbb a 74-ik dicséret 1., 2., 3., 4.; majd a 37-ik
dics. 1. és a 233. dics. 1., 3., 5. verseit, művészies orgonakísé-
ret mellett. Ezek után emelkedett fel helyéről és ment fel a
szószékbe nt. Dicsőfi József debreczeni lelkész úr, és kereset-

len, de mégis megválogatott gyönyörű szavakból alkotott imájában (vajha kinyomatná F.-Bánya, hogy birhatná az irodalom!) mutatta be Istennek a tiszteletére épített hajlékot s tisztelő gyermekeit, mint kik szép és magasztos céljukat elérve örvendenek az ő szívökben. Majd kérte Istent, hogy fogadja el tisztelőitől a néki készített hajlékot, és hallgassa meg abban azokat, kik hálát adnak, vagy segélyért fohászoknak hozzá, a könyörgést meghallgató mennyei felségbe vetett bizodalommal, életök különböző körülményeiben.

Az imádság után buzgóság szárnyain repeső lelkünket a helybeli énekhar zengedezése emelte még közelebb Istenhez.

A szívek így előkészítve levén az ígének hallgatására: nt. Soltész János úr prédikált Ézsaiás 60. 7. v. alapján, a templomot Isten dicsőítésére szentelő vallásos kegyesség, hithűség, áldozatkészség és jézusi szeretet keresztyéni eszméről. Jól átgondolt, mélyen átértett beszédével minden részletében végig magára vontan tartotta a gyülekezet figyelmét, és a különböző felekezetek közönségében, az eltérő hitnézetek és irányok iránti esélyes kímélete által, mindnyájunk elismerését nyerte jutalmul. Hítsorsosaink valóban gyarapodhattak a vallásunk iránti hűségben; keresztyén testvéreink pedig meggyőződhetek, hogy mi még örömlükben sem prédikálunk mást, mint a szeretetet, mert a legtökéletesebb szeretet a mi példányképünk.

Egyházi beszéd végeztével egy alkalmazott énekvers elénekeltetvén, a helybeli lelkész lépett szószékbe és intézett „Buzdító hangokat az egyház multjából jövőjébe“. Történelmi érdekből szeretném ama történelmi értékű hangokat mind ide igtatni, de mert nagy tért venne igénybe, csak egyes részleteit ismertetem a t. közönséggel.

... „A 30-as években egyházunknak mind lelkészi laka rozszant, mind temploma avult állapotban levén, az egyház a tarthatatlanabb és jóval kevesebb kiadást igénylő előbb említett épület helyett emelte a mostani tisztességes lelkészlakot. Alig épült az fel 1836-ban, kevés szünet s anyagi erőgyűjtés után, a jó nevű Lugosy J. esperes 1845-ben hozzá fogott e helyen, egy az Isten dicsőségéhez méltóbb kőtemplom építéséhez, amaz elvet tartván szem előtt: „segíts magadon, az Isten is megsegít“. Ekkor a buzgóság az egyesek tehetségére, jóakarására számítva felelte az írás amaz intését: „a ki házat akar építeni, pénzét meg kell számolni“. Egy akkor is 1000 léleknél többet alig számláló, általában szegény sorsú gyülekezetnek 30—40 ezer frtba kerülő építkezésbe fogni, midőn a munkásoknak fizetést nagy részt a tehetősebbek által nyújtott, a munkahelyen csapra ütött boros hordó lelkesítő tartalma adott, valóban a vakmerőséggel volt határos. S hogy e lépés csakugyan tévesztett volt, azt — fájdalom! — a következő szomorúan igazolta... Óh ha gondolják egyházunk akkori vezetői, hogy a befektetett erőnek csak annyi haszna lesz, hogy hosszú 40 éven keresztül, mint ellenség-ostromolta rom kiáltsa itt a szegénységet, a tehetetlenséget s hogy a félig felépített falakat 40 év múlva földig le kell bontani: bizonyára nem fognak építkezéshez, hanem gyűjtik a pénzt, nevelik az erőt... A legelső alap híveink több tagja, sőt néhány más vallásfelekezetű polgártársaink által is készséggel felajánlott, u. n. visszatérített államkölesön, egy pár ezer frt volt az ötvenes években. Minél inkább telt az idő, avult az ócska templom s lassan gyűlt az alap, annál inkább felkelt a jogos igény, hogy azon pénztárból, — melybe a prot. bányamunkások bőven betették forintjaikat s melyből az itteni róm. kath. egyháznak 4 évtizeddel előbb impozáns temploma épült, — nem tágítva semmit, feltárva, ha

kell, a jogos követelmény indokait ő Felsége a király előtt is, kérni kell ref. egyházunknak a magáét. Élére ált ez ügynek az akkori lelkész, b. e. Demeter József, ki azonban ezedményhez nem juthatott, mint 56 éves férfi hirtelen meghalt. Az 1871-ik évben b. e. Czelder Márton jövén ide lelkésznek, ő törhetetlen kitartással haladt a megkezdett úton: kérjetekek és megadatik, zörgessetek és megnyittatik. Zörgetett minisztertől miniszterig, míg nem a jogos kérelem eljutott a trón zsámolyáig. Addig törte, addig egyengette a fáradhatlan Czelder az utat, míg nem meg lett adva s kiútalványozva 1877-ben 15 ezer frt. Az említett államkölesön, annak kamatja és más adományokból addig 6 ezer fithoz adatván ez összeg, oly pénzmennyiség volt, mely egyházunkat egy hatalmas lépéssel vitte előbb céljához: hálás köszönettel fogadta azért a pénzt, habár az igazság s méltányos követelmény szerint, jóval több illette volna. A 70-es évek elején b. e. Czelder M. kezdeményezésére országos gyűjtés is rendeztetett s ebből is gyűlt pár száz forint tiszta jövedelem... Az 1877-ik évben látva a helybeli tek. városi közgyűlés a templomépítési pénznek ily hatalmas összeggel növekedését; látva, hogy a templomépítés többé nem csak szent és kegyes óhajítás; látva az ócska templom rozszant voltát: az építés megkezdése után azonnal 4 évi részletben kifizetendő 1000 frt nagylelkű adományával gyarapította templomépítési alapunkat. Ekkor már több mint 22 ezer frt állván e célra rendelkezés alatt: lelkész és az egyházi felsőbbség minden módon sürgeti az építés megkezdését, minek folytán terv terv után készül, de mindenütt a költségvetés jóval haladja a készletben lévő pénzalapot. Mindazáltal 1878 tavaszán hozzá kellett volna kezdeni az építéshez.

Lelekészlelődöm s a felsőbb hatóság sürgetése mellé csatlakozott a türelmetlen egyházi közönség, mely az egyházi pénztárt legalább is kimeríthetetlennek gondolta, — s mondhatni, — zúgolódással kísérte az egyházi előljáróság jó számíttással összekötött buzgó törekvését. Ily körülmények közt, mikor úton-útfélen csak az volt a türelmetlen kérdés: mikor lesz már nekünk templomunk, talán nincs is komoly igyekezet?!: bizony nem könnyű volt egyházi előljáróságunknak várni egy, a várakozásnak megfelelő templom felépítését biztosító pénzösszeg előteremtéséig. A türelmetlenkedés azonban, mint érdeklődés jele, mindenesetre becsülendő, kivált ha a békételenkedő közönségnek jórésze legalább krnyi évi egyházi adóját igyekezett is volna fizetni. De a presbyterium jól tudta, hogy csak az a mi pénzünk, a mi a kasszában van, okulva a szomorú multon is, nem akarta elprédálni újlag erejét, hanem várt a teljes megerősödésig. S hogy számítása jó volt, azt a következő megmutatta, mint most örömmel láthatjuk.

Kis-Palád.

Nagy Elek,
ev. reform. lelkész.

(Vége köv.)

A Budapesti Hírlap magatartása az elkeresztelések kérdésében.

Lapunk t. olvasói előtt nem szükséges igazolnunk azt, hogy a fővárosi politikai sajtó mozgalmait az elkeresztelések ügyében figyelemmel kísértük, különösen azon idő óta, midőn a mesterségesen szított mozgalom nagyobb hullámokat kezdett verni. Magától értetődik, hogy a Magyar Államnak s a szent

demagogia többi társainak dühöngéseit egészen figyelmen kívül hagytuk, mert az efféle fanaticusokról — a kik Csáky grófról is azt képesek híresztelni, hogy anticatholicus és haereticus — elhiszszük, hogy az egyedül üdvözítő hit érdekében ma is készek volnának áldott hazánkat, melynek szent nevét hiába veszik ajkaikra, a Kárpátoktól Adriáig lángba borítani. Tekintetünk a sajtónak azon képviselőire irányult tehát, a kiknek véleményeire néha-néha súlyt fektettünk, vagy legalább szerettünk volna fektetni. Azzal nem állunk elő, hogy az őszinteség hiánya, a magát kendőző hypocrisis, a journalistikai rutin alá bújt szakképzettség negélyezése, a vigyorgó felületesség, sőt sokszor a vastag tudatlanság hányszor keltett fel bennünk keserű érzéseket, s hányszor gondoltunk félve olykor olykor arra a lehetőségre, hogy az állam és egyház közti békés viszonyokat a caplanokratia fékevesztett mezítlábasai s a minden zűrzavarból hasznot húzni kész hecczmajszterek még megingatni találják.

Csak azon jogos indignationknak akarunk ezúttal kifejezést adni, melyet egy fővárosi világlapocskának: a Budapesti Hírlapnak ezen ügyben követett viselkedése köreinkben okozott. Ez a magát „püspöktől és minisztertől egyaránt függetlennek hirdető“ világlapocska a hitfelekezetek léteérdekeit mélyen érintő elkeresztelési kérdésben, megfélekedve arról, hogy előbbi időkben gyakran játszotta a politikai pártok elkeseredett harczaiban a közvetítő szerepet, — oly nyíltan dobta magát az ultramontánok karjaiba, — s oly öntelten tetszelgett ministránsi szolgálatai közben, hogy erre szemet nem hunyhadtunk; egyúttal azonban azon ígéretet is teszszük, hogy a míg a kath. ügy kezelését a nevezett hírlapban ily türelmetlen, tehát méltatlan kezekre látjuk bízva, addig kifakadásait figyelembe nem veszszük. Már sokszor vettük kezünkbe a tollat, hogy egyik-másik ily tartalmú cikkére, melyet az irodalmi pajtáskodás még „nagyszabásúnak“ is szokott kürtölgetni, megadjuk a komoly választ; de mindig letettük azt, gondolván, hogy a sok tömjén közt csak „megjavulnak erkölcei“ — s a politikai küzdelmekben megkérgesedett tenyerével nem fogja kíméletlenül érinteni többé azon hurokat, melyeket minden igazi vallásosságtól áthatott ember más vallásfelekezetbelieknél is kímélettel szokott érinteni. De hát hiába vártunk; a világlapocska még napról-napra dühösebb lett, „evés közt jött meg az étvágya neki is“, — l' appetit vient en mangeant. — Tarlózgassunk tehát a nevezett lap egy-két utóbbi számából.

Ime itt van előttünk novemb. 16-iki száma: „A regeneratio művének útját — úgymond — egyengetni, csatornáit szabályozni és alapjait megvetni: ez napjaink sürgős feladata. E helyett félszeg kis elmék konfliktusokat idéznek fel ott, a hol nincsen komoly összeütközésre elégséges anyag és izgalomba, kölesönös gyanúba, keserűségbe döntik az országot“.

Kérdjük, melyik lap ütötte jobban a vasat, s melyik lap szolgáltatott több alkalmat arra, hogy alarmirozó hírhordásai miatt illetékes helyről desavouáltassék.

„Az élet valóban régen kimutatta, hogy az 1868. 53. t. cikknek más híja nincs, minthogy csak megengedi, de nem statuálja a szülők abbeli jogát, hogy gyermekeik vallásáról intézkedjenek“.

Teljesen valótlan azon állítás, hogy az 1868. 53. t. cz. megengedi a szülőknek azon jogát, hogy gyermekeik vallásáról intézkedjenek, mert maga a 12. §. imperative rendeli, hogy „a törvénnyel ellenkező bármely szerződés, térítvény vagy ren-

delkezés ezentúl is érvénytelen és semmi esetben sem bírhat jogerővel!“

Hát az minő „vak ember látománya“, mely a szülőknek gyermekeik vallása feletti intézkedési joga után epedve, ezt hirdeti általános panacaeának, mikor milliók és milliók vagyunk, a kik a törvényhozás intézkedésében teljesen megnyugszunk s általa a lélekfogdosás kufárkodásainak gátját látjuk megásva!

„Ez alapon történtek az elkeresztelések“. Már t. i. az 1868. 53. t. cz. alapján! „Az élet úgy fogta fel a törvényt, hogy az állam intézkedése szól azokra az esetekre, a hol a szülők, akármilyen okból nem rendelkeztek!“ Mily szándékos ignorálása a valóban. Nincs egy gyermekét megkeresztelés végett illetéktelen lelkészhez küldő szülő, nincs egy illetéktelenül keresztelő lelkész, a ki ne tudná, a ki ne tudta volna azt, hogy cselekvénye az állami törvényekbe homlokegyenest beleütköző!

„A kormány nem az élet oktatásaira hallgatott, hanem a fanaticusokra, a kik besúgásokkal zaklatták. Pedig tudhatná, hogy a mindennapi élet intézkedéseiben törvény nyilatkozik“.

Tehát a törvényt lábbal taposók erőszakoskodásában nyilvánul „az élet oktatása“, a kik meg a lélekkufárok és csempészek ellen panaszra emelik szájukat, azok „fanaticusok“, „besúgók“? Ez azután a valódi kannibál észjárás! Azzal az axiomával pedig, hogy „a mindennapi élet intézkedéseiben törvény nyilatkozik“, valójában a nyers erőnek emelnék oltárt, megásnánk a jogrend sírját s megfordított fáklyával állhatnók körül Justitia hamvedrét.

De hagyjuk ezen számot s szemelgessünk egy másikban, a november 19-iki lapban.

Mellesleg meg kell jegyezni, hogy e pár nap alatt nagy dolgok történtek. Csáky miniszter elmondta korszakot alkotó beszédét, s bonczasztalán szétvagdosta azt a rút bálványt, melyet az ultramontán sajtó képviselői a valódi szabadelvűség ideáljaként hirdettek orbi et urbi. A világlapocska magán kívül van a nem várt fordulat miatt, mely Csáky grófot „egy napra“ nagy szónokká tette; a Momotombó, melyről sohasem tértek vissza a papok, kik a keresztet reá plántálni megkísérelték, nem hányja úgy a tüzet, mint a kis világlapocska szórja szikráit az ellentábor „körülujongása“ miatt.

„Már egyszer elmondottuk — mondja vezércikkében — azon való sajnálkozásunkat, hogy a magában csekély (!) és némi tapintattal könnyen elintézhető dologból (!) ily . . . döntő hatású mozgalom lett“.

Tehát ez a lap fejezi ki sajnálkozását a döntő hatású mozgalom felett, holott az elkeresztelési kérdés felszínre hozatala óta nem mult el egy nap, melyen izgató cikkeivel vagy hírhordásaival olajat ne öntött volna a tűzre.

„A mi mozgalmunk csak felekezetek közt folyik s magában véve olyas valami, a mihez az államnak nincsen semmi köze“.

A felekezetközi harcoknak tehát, melyek az állam belső nyugalmanak teljes tönkretételét vonhatják magok után, — csak néma szemlélője legyen az állam! Vajjon minő fogalmi lehetnek az ilyen embernek az állami feladatokról, a ki ilyesmit képes leírni.

„Mit tartozik vajjon az államra az, hogy kinek milyen a vallása s ki mire keresztelteti gyermekét?“

Kár volt hozzá nem tenni, az „államra csak az tartozik, hogy adóinkat egyiránt pontosan fizessük, akár pápisták, akár

kálvinisták vagyunk". Csakhogy szerencsénkre oly államhatalom védőkarja alatt élünk, mely magasabb feladatainak is tudatában van, s mely a lélekfogdosás előtt, — mely a hitfelekezetek közti békés viszonyokat felzavarja, — lezárni akarja a sompókat. Az állam — a mint ezt a világlapocskának tudnia kellene — az egyházi rend őre gyanánt szerepel az őt megillető *ius advocatiæ* alapján, s ha a jogbiztonság megóvása érdekében egy ellopott bárány miatt mint a jogrend őre mozgósítja rendőreit s működési bíróságait, esetleg még a legfelső fokon is, és mindig „Ő Felsége a király nevében!": bizonyára minden józan gondolkozású előtt sokkal inkább helyén van, ha támogatását meg nem vonja az egyes egyházaktól sem (bármelyik legyen az!) a lélekkúfárok és csempészek elleni küzdelmeiben, ha ezen tolvajok s orgazdák történetesen — barátruhába is öltözködnének.

„Immár teljesen bizonyos, hogy az elkeresztelések innen is, túl is arányos igazságossággal folytak. A hány lelket a réven vesztett, ugyanannyit nyert is mindenik egyház”.

Mintha csak praenumeránsokról volna szó! Pedig, úgy tudjuk, hogy még ezekre is szoktak ügyelni a gondos szerkesztők s ha már be se perlik, de legalább megfenyegetik versenytársukat, mely híreket mer közölni — a legsötétebb Áfrikából! Meg azután jogosan kérdezzük: melyik statisztikai adatok nyomán méltóztatik elindulni a vezércikkíró úrnak; mert tudunkra a tatai plebános egymaga is többet elkeresztelt, mint a budapesti összes prot. papok, már t. i. ha hiteles adatai annak a hegymögi statisztikai hivatalnak, melynek feje ezidő szerint „a haeresist előmozdítani nem akaró”, jámbor lelkületű s igaz hitű Komlóssy-Bogisich czég.

Ezután következik egy híres passus: „A püspöki kar nagyobb részében és épen aktívabb részében e szabadelvű pártnak és kormányának kreatúrája”!

Nem akarjuk hinni, hogy e világlapocska szerkesztőségében ne tudnák azt, a mit rendszeren az államtudományok utolsó hallgatója is tud, nevezetesen azt, hogy Róma praecanisatiója s canonica institutiója nélkül egy miniszter sem leendene képes senkit a magyarországi püspöki székek valamelyikébe ültetni, ha tehát — meg nem engedve — „ceaturákról” szólni lehetne, akkor csupán a legfőbb patronus és Róma együttes creaturáiról volna szó, — csak annyit jegyzünk meg ezen talán kevésbé szellemes, mint faragatlan kifejezésre, hogy ezért már érdeme szerint meglakolt a képviselőház pater Greutere, tudós Hock úr; azt persze nem tudjuk, hogy benne a világlapocska vezércikkírója bűnhődött-e, avagy a „creatura” szó kevésbé szerencsés — elsajátítója.

„A mozgalom — mondatik tovább — az alpapságtól ered; de miért? Mert nem a püspököket vitték törvényre becsukni és megbírságot, hanem a keresztséget kiosztó alsó papságot”.

Már erre a beszédre nem lehet más szóval élni, mint b. e. Pázmány Péter bíboros szavaival, hogy biz' ez „czégéres valótlanság”. Mert hiszen azt széles Magyarországon az utolsó pater Péter is tudja, hogy a „keresztség kiosztásáért” egy pap sem lett sem „törvényre csukva” (!), sem megbírságot, hanem igenis a kereszteleési bizonylat át nem küldéséért büntettetett, illetőleg fog büntettetni, — sőt leghelyesebben talán csak így szólhatunk: **fenyegettetik!**

Még csak egy idézettel élek, azután tovább nem foglalkozhatom e becses lapocskával.

„A miniszter úr említette, hogy számos följelentéssel zaklattatott, de egy szóval sem mondotta, kik zaklatták őt? Zaklatták-e a kath. papok? Nem valószínű, mert sehol elkeresztelési pörben kath. pap, mint felperes, nem szerepelt, csakis mint vádlott. Zaklatták-e a minisztert a szülők? Nem. A szülők nyugodtan viselték az elkereszteléseket (mint a fazekas a szekere felfordulását!). Nos, akkor ki zaklatta a minisztert?”

Nincs más érdekelt fél hátra, mit némely prot. lelkészek, a kik törvénybe idézték az alsó papság némely tagját, és panasza jártak felsőbb hatóságaikhoz és a miniszterhez. Bizonyosra lehet mondani, hogy egy kisebb rész: az indította meg ezt az egész mozgalmat, mely immár elkapja az egész társadalmat, behomályosítja az elveket (különösen némelyekéit!) és visszalöki az országot elmult idők hangulatába és törekvéseibe. (Sokaknak nagy lelki öröme!).

A beteges agyvelő tévlátományait visszatükröző ezen okoskodás szerint tehát a prot. lelkipásztorok indították meg ezt a mozgalmat! Tehát a tulajdonos, a kinek házáat felgyújtják, ez a bűnös azért, mert meg lett a község lakóinak csöndessége zavarva segélykiáltásai által, s nem a gyújtogató! Valóban ilyen gondolkozása, ilyen észjárása más embernek nem lehet, csak olyannak, a kinek az eldobott kő fejére visszahullván, más valakit keres, a kin boszúját tölthesse. — „Nagy szabású” szavakkal így is szólhatnánk: a herostratusi dicsőség alól kibújni igyekeznek.

Csak azt sajnáljuk, hogy ezen pokoli vásár színteréül oly férfiú lapja szolgál, a ki az „alterum non laedere” elvre ügyelhetne, és saját egyházának létérdekei iránt több pietással viseltethetnék.

Exorcista.

Különfélék.

Az év vége felé közeledvén, tisztelettel kérjük lapunk azon tisztelt járatóit, kik előfizetésüket mindeddig nem hozták rendbe, hogy tartozásukat mielőbb, mindenesetre még ezen év folyamán törleszszék le. Nekünk az év végén a nyomdával le kell számolnunk, s azt csak úgy vagyunk képesek megtenni, ha hátrálékosaink is tudják és teljesítik kötelességüket. Vannak még a mult 1889. évről is adósaink, a kik ellen, ha ez év folyamán be nem küldik hátrálékukat, a felhívásnál hatályosabb s nekünk mindenesetre igen kellemetlen eszközökhöz leszünk kénytelenek nyúlni. Szerkesztőség.

Püspökválasztás az ág. hitv. testvéregyházban. Folyó hó 20-án, 231 szavazatból 183 szavazattal Sárkány Sámuel pilisi lelkész, érdemült pestmegyei főesperes s ker. gyámintézeti egyházi elnök a bányai egyházkerület püspökévé választatott meg. A megválasztottban, Székács és Szeberényi püspökök hivatali utódában a hazai ág. hitv. egyház egyik legkiválóbb férfija ült be a püspöki székbe. Kívánjuk, hogy éltesse őt egyházának javára igen, igen hosszú időig a kegyelem örök Istene!

Debreczeni ev. ref. egyházközség. A debreczeni ev. ref. egyház tanító-testületének régi méltányos kívánságát teljesítette a presbyteri közgyűlés, ha nem is egészben, legalább részben. A tanítók ötödéves pótlékot kértek 800 frt maximumig. A presbyterium ezt a kívánságot pénzügyi nehézségek miatt nem tartotta ezúttal teljesíthetőnek. Elhatározta azonban, hogy az ingyeniskoláztatási alap tiszta jövedelmének felét 1890-től fogva a tanítók fizetése emelésére fordítja, másik felét pedig tőkésíti.

Lelkészválasztás. A lemondás által megürült n.-k.-madarasi egyik lelkészi állomásra mult vasárnap Medgyaszay Gyula volt debreczeni segéd-, majd n.-k.-madarasi időközi lelkész választott meg. A választás egyike volt a legszebbeknek, a melyeket mostanában följegyezhetünk, a mennyiben teljes egyhangúsággal, egyhangú felkiáltás által történt meg. E gyülekezet, egészében és egyes tagjaiban, a nevezett tiszteletes atyánkfíát óhajtotta lelkészeül, és óhajtásának a szép választásban adott méltó kifejezést. Örömmel gratulálunk az egyházközségnek, mely lelkes ifjú lelkészeiben jó szónokot, kellemes társadalmi alakot s minden ízében magyar református lelkészt nyert. És szeretettel üdvözljük a mi kedves M. Gy. atyánkfíát is lelkészi állomásán. Kísérje Isten áldása minden dolgaiban. Szeretet, tisztelet és hű ragaszkodás vegye őt minden oldalról körül.

Turkeve. E helyről az alábbi tudósítás küldetett be hozzánk, melyet az ifjú lelkész s a vallásosságban buzgó nők érdemének elismeréseül a legteljesebb igaz örömmel közlünk: T. Szerkesztő úr! Mult évben megválasztott jeles ifjú lelkészünk, tisz. Szabó Sándor úr, hogy mily híven sáfarkodik a reá bízottakkal, mily híven forgolódik az Ur oltára körül, s mily nemes buzgalommal teljesíti szent kötelességét egyházunk beléletében, napról-napra szebben nyilvánul. A dícséret helyett hadd beszéljenek az ő tettei. Iskoláink felvirágzását nem csak szorgalmas iskolalátogatásai, de ez év jul. hó 1-én isk. czélokra tett 100 frtnyi adományával is munkálja; e hó 9-én pedig a még 1752-ben készült úrasztali készletek megújítására egy szépen átgondolt vasárnapi beszédben hívta fel gyülekezetünk nőtagjait. Szeretett ifjú lelkészünk buzdító szavai nem hangzottak el a pusztában, mert a nemesen érző buzgó ker. nők lelkesült örömmel hozták áldozataikat az Ur oltárára, s a felhívást oly szép siker koronázta, hogy alig 10 nap alatt, több mint 900 frtnyi összeg ajánltatott meg a sz. asztal újból leendő felszerelésére. Ez összeghez, tudomásom szerint, 100 frt, illetve 100 frtnál is nagyobb összeggel járultak: tek. öz. Hajdú Lászlóné, öz. Soós Istvánné, öz. Nánási Andrásné, öz. S. Debreczeni Imréné és öz. Vass Lajosné úrnők. Pál apostol Timótheushoz írt I. levele 3-ik részében a lelkipásztorok tisz. tőről szólva, a többek közt ezt mondja: „Szükség, hogy az ő házában jól tudjon előljárni, szükség pedig neki jó bizonyosságának is lenni a kívül valóktól, hogy szidalomba ne essék“. — Ime, itt a jó bizonyosság az ifjú lelkész buzgó munkálkodásáról,

nemcsak, de egyházunk nemes keblű nőinek maradandó lecsű áldozatkészségéről is. Isten áldása legyen a nemes szívű adakozókon és szeretett ifjú lelkipásztorunk minden munkáján. Turkeve, 1890. nov. 20. Egy presbyter.

A radna-lippai magyar protestáns egyház folyó hó 23-án tartott alakulási s lelkészbeiktatási ünnepélye igen szépen folyt le. Az ünnepély után bankett volt, melyen az egyház céljaira mintegy 30 frt jött össze. Ugy az ünnepélyen, mint a banketten felekezeti különbség nélkül vettek részt úgy a városiak, mint vidékiek. Az ünnepély lefolyásáról közelebb részletes tudósítást közlünk.

Haláleset. Igaz részvételt vettük a következő gyászlevelet: „Szügyi Dániel, József, Eleonora férjével Bakos Károlylyal és Juliánna szomorú szívvel jelentik a szerető és szeretett atyának, Szügyi Dániel mezőtúri ev. ref. orgonista-kántornak, az 1890-ik év nov. hó 22-ik napján, éjjel 12 óraker, életének 64-ik évében történt csendes elhunytát“. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 24-én délután 2 óraker tétettek siri nyugalomra. — A hű egyházi szolgának, az egyházunk érdekei előmozdításában fáradhatatlan buzgalommal működött jeles férfinak nekrológját jövő számunkban közöljük. Legyen áldott hű emlékezete!

Lapunk jelen számához mellékelve küldjük Telegdi K. Lajos jónévű debreczeni könyvkereskedő leszállított áron kapható könyvei jegyzékét. Ajánljuk a sok jeles művet tartalmazó jegyzéket t. olvasóink szíves figyelmébe.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉS.

Pályázat

a nagy-bányai ref. egyházmegyébe kebelezett felső-bányai reform. egyház káplán-tanítói állomására.

Évi javadalom: 300 frt az egyház pénztárából havi részletekben; 2 alapítványból 35 frt; tandíj; halottat temetőbe kísérésből mintegy 35—40 frt.

Kötelesség: III—VI. fosztályok vezetése, minden vásár- s ünnepnapok délutánján templomi szolgálat. Az állomás mielőbb elfoglalandó. Kérvények alólírotthoz f. évi december 15-ig beadandók.

Felső-Bánya, 1890. nov. 24.

Nagy Lajos,
evang. reform. lelkész.